

Ministerieel besluit tot voorlopige opheffing van de bescherming als cultuurhistorisch landschap van de kapel van Broekhoven in Beringen

Rechtsgronden

Dit besluit is gebaseerd op:

- het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, artikel 6.2.1, 3°;
- het besluit van de Vlaamse Regering van 25 juli 2014 tot delegatie van beslissingsbevoegdheden aan de leden van de Vlaamse Regering, artikel 6, 1°;
- het besluit van de Vlaamse Regering van 2 oktober 2019 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, artikel 8, §1, 2°.

Procedurestappen en vormvereisten

Dit besluit kwam tot stand volgens de procedurestappen en de vormvereisten, beschreven in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, artikel 6.2.3 tot en met 6.2.5;

De volgende procedurestappen en vormvereisten zijn vervuld:

- de opheffing van de bescherming als cultuurhistorisch landschap werd onderzocht;
- de bevindingen van het onderzoek zijn opgenomen in een opheffingsdossier;
- advies over de opheffing van de bescherming van het onroerend goed werd gevraagd aan de Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed op 26 januari 2024;
- de behandeling van het advies is opgenomen als bijlage 3 bij dit besluit.

Motivering

De kapel van Broekhoven werd beschermd als cultuurhistorisch landschap bij koninklijk besluit van 10 augustus 1976, omwille van het algemeen belang. Dit besluit werd gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 17 september 1976.

Artikel 6.2.1, 3° van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 staat de gehele of gedeeltelijke wijziging of opheffing van een bescherming omwille van het algemeen belang toe. De parlementaire voorbereiding stelt daarbij het volgende: "door een wijzigende context kan het algemeen belang immers geëvolueerd zijn ten opzichte van het algemeen belang ten tijde van de bescherming".

In functie van een algemene evaluatie van het beschermde bestand in Vlaanderen die als doelstelling heeft om een dynamische selectie van de essentiële en representatieve getuigen van het leven in Vlaanderen te vrijwaren, wordt het beschermde erfgoed getoetst aan de hedendaagse inzichten inzake erfgoedwaarde.

De evaluatie van het beschermd bestand in Vlaanderen is gebaseerd op:

- de erfgoedwaarde zoals vermeld in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, artikel 2.1, 26°: de archeologische, architecturale, artistieke, culturele, esthetische, historische, industrieel-archeologische, technische, ruimtelijk-structurerende, sociale, stedenbouwkundige, volkskundige of wetenschappelijke waarde waaraan onroerende goederen [en de cultuurgooederen die er integrerend deel van uitmaken] hun huidige of toekomstige maatschappelijke betekenis ontleen;
- de vijf selectiecriteria die gehanteerd worden in functie van bescherming en die het afwegingskader vormen om het onroerend erfgoed te waarderen:
 - 1° zeldzaamheid: geeft aan in hoeverre het onroerend goed uitzonderlijk voorkomt in relatie met de geografische context, de historische context, de typologie of het oeuvre;
 - 2° herkenbaarheid: geeft aan in hoeverre het onroerend goed een goed herkenbare uitdrukking is van zijn oorspronkelijke functie, uitzicht of vormgeving, of van een belangrijke fase in de latere ontwikkeling daarvan;
 - 3° representativiteit: geeft aan in hoeverre het onroerend goed typerend is voor een geografische of historische context of een welbepaalde typologie of een bepaald oeuvre;
 - 4° ensemble: geeft aan in hoeverre het onroerend goed een sterke samenhang vertoont tussen de verschillende elementen;
 - 5° context: geeft aan in hoeverre er tussen het onroerend goed en zijn directe of ruimere omgeving een sterke relatie is op landschappelijk, stedenbouwkundig of esthetisch vlak.

De evaluatie van de erfgoedwaarden van de kapel van Broekhoven in Beringen op basis van de erfgoedwaarden en huidige criteria voor bescherming is als volgt:

- 1° zeldzaamheid: in het beschermd bestand in Vlaanderen zijn er 423 betreedbare kapellen, waarvan 85 dateren uit de 17de eeuw. In Beringen zijn er 9 betreedbare kapellen opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed. De kapel van Broekhoven is niet zeldzaam binnen de typologie van kleine betreedbare kapellen in Vlaanderen (architecturale waarde). Een opheffing van de bescherming als cultuurhistorisch landschap van de kapel van Broekhoven creëert geen hiaat binnen het beschermd bestand;
- 2° herkenbaarheid: het gevelparement van de kapel van Broekhoven dateert van de jaren 1950. Hierdoor is de kapel in haar exterieur weinig herkenbaar als een 17de-eeuwse kapel. Het verlies van de authentieke architecturale afwerking van de kapel tast de architecturale waarde en de historische waarde sterk aan. De kapel van Broekhoven is enkel herkenbaar als een kleine betreedbare kapel vanwege het bewaarde volume en de behouden functie (culturele waarde);
- 3° representativiteit: de kapel van Broekhoven is representatief voor een kleine betreedbare kapel. Tot vandaag heeft ze haar functie behouden en wordt ze eenmaal per jaar opengesteld voor het publiek (culturele waarde). In Vlaanderen zijn er echter andere vergelijkbare kapellen die even representatief zijn en die hoger scoren op de andere erfgoedcriteria;
- 4° ensemble: het interieur van de kapel zoals het was in de jaren 1970, op het moment van beschermen, is nog aanwezig, maar het ensemble interieur-exterieur (architecturale waarde) is zwaar aangetast door verbouwingen van de jaren 1950. De kapelboom die oorspronkelijk voor de kapel stond was niet meer aanwezig op het moment van de bescherming. De oorspronkelijke aanleg en beplanting rondom

de kapel zijn niet meer aanwezig wat voor een verdere aantasting van het ensemble zorgt;

5° context: tot halverwege de 20ste eeuw bevond de kapel van Broekhoven zich op het kruispunt van de Broekhovenstraat en de Everselstraat in een landelijke context, net buiten het historisch centrum van Beringen. De topografische kaarten vanaf de jaren 1960 tonen het ontstaan van nieuwe woonwijken en een nieuw wegenpatroon rond de kapel. Vanaf de jaren 1990 zijn ook de percelen rondom de kapel bebouwd en blijft er van de oorspronkelijke onbebouwde omgeving van de kapel niets meer over.

In haar huidige vorm is de kapel van Broekhoven een verstoord geheel. De erfgoedwaarden die nog aanwezig zijn (historische, architecturale en culturele waarde) zijn sterk aangetast door het verlies aan herkenbaarheid, het verstoord ensemble en de gewijzigde context en zijn bijgevolg onvoldoende om een bescherming op Vlaams niveau te verantwoorden. De resterende erfgoedwaarden van het interieur zijn niet gevat door een bescherming als cultuurhistorisch landschap.

De bescherming van de kapel van Broekhoven als cultuurhistorisch landschap wordt opgeheven omwille van het algemeen belang.

DE VLAAMSE MINISTER VAN FINANCIËN EN BEGROTING,
WONEN EN ONROEREND ERFGOED BESLUIT:

Artikel 1. Het koninklijk besluit van 10 augustus 1976 tot bescherming als cultuurhistorisch landschap van de kapel van Broekhoven, gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 17 september 1976, wordt voorlopig geheel opgeheven.

Art. 2. Het beschermde goed kapel van Broekhoven, Broekhovenstraat zonder nummer in Beringen, waarvan de bescherming voorlopig wordt opgeheven, bevindt zich op het perceel met de volgende kadastrale gegevens: Beringen, 1ste afdeling, sectie B, perceelnummer 556.

Het plan met de aflijning en de plaats van de aanplakking van het bericht over het openbaar onderzoek is opgenomen als bijlage 1 bij dit besluit.

De fotoregistratie van de huidige fysieke toestand van het onroerend goed waarvan de bescherming voorlopig wordt opgeheven, wordt als bijlage 2 bij dit besluit gevoegd.

Brussel, 29/04/24

De Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed,

Getekend door: Matthias Diependaele (Si)
Getekend op: 2024-04-29 11:54:00 +02:00
Reden: ik keur dit document goed

Matthias DIEPENDAELE